

(२०७४ वैशाख ३१ गते (१४ मे, २०१७) पहिलो चरणको स्थानीय तह निर्वाचन सम्पन्न भइसकेको र २०७४ असार १४ (२८ जुन २०१७) मा सम्पन्न हुने दोस्रो चरणको 'स्थानीय तह निर्वाचन' को तयारीका विषयमा माननीय प्रमुख निर्वाचन आयुक्त डा. अयोधीप्रसाद यादवले २०७४ असार ३ गते निर्वाचन आयोगको मिडिया सेन्टरमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा दिनुभएको वक्तव्य)

आदरणीय मतदाता दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरू,

१. संविधानसभाबाट जारी भएको 'नेपालको संविधान' ले व्यवस्था गरेबमोजिम ७४४ वटा स्थानीय तहमध्ये पहिलो चरणमा २०७४ वैशाख ३१ गते आइतबार तीनवटा प्रदेशका ३४ जिल्लाका २८३ वटा स्थानीय तहमा निर्वाचन सम्पन्न भइसकेको छ । पहिलो चरणअन्तर्गत चितवन

जिल्लाको भरतपुर महानगरपालिका बाहेक २८२ स्थानीय तहको निर्वाचनको परिणामसमेत आइसकेको छ । पहिलो चरणको निर्वाचनलाई सफल बनाउन हरतरहले सहयोग पुऱ्याउनु हुने नेपाल सरकार, राजनीतिक दल, उम्मेदवार, सुरक्षा निकाय, निर्वाचनमा खटिएका कर्मचारी, आमसञ्चार माध्यम, मतदातालगायत सबैमा आयोग हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछ ।

२. निर्वाचन आयोग असार १४ गते प्रदेश १, २, ५ र ७ का ४३ जिल्लाका ४६१ स्थानीय तहको निर्वाचनको अन्तिम तयारीमा जुटेको समयमा नेपाल सरकारको निर्णय बमोजिम असार १४ गते प्रदेश १, ५ र ७ का ३५ जिल्लाका ३३४ स्थानीय तहमा निर्वाचन हुन लागेको यहाँहरूलाई विदितै छ । नेपाल सरकारको निर्णय अनुसार २ नम्बर प्रदेशको निर्वाचन असोज २ गतेका लागि सरेको छ । दोस्रो चरणको निर्वाचनअन्तर्गत हिजो असार २ गते उम्मेदवारी मनोनयन

दर्ता

गर्ने कार्यक्रम रहेकोमा सरकारको आग्रह अनुसार दुई दिन पर सारी असार ४ गतेका लागि तय भएको हो ।

३. दोस्रो चरणको निर्वाचनका लागि सम्पूर्ण तयारी पूरा भएको समस्त मतदाता, आम जनता, राजनीतिक दल र सरोकारवालाहरूलाई अवगत गराउन चाहन्छु । यस निर्वाचनमा १ महानगरपालिका, ७ उपमहानगरपालिका, १११ नगरपालिका र २१५ गाउँपालिकामा निर्वाचन हुँदैछ । यस निर्वाचनमा ६४ लाख ३२ हजार ७६५ मतदाताले मतदानमा भाग लिने छन् । असार १४ गते हुने निर्वाचनबाट १५ हजार ३८ प्रतिनिधिहरू निर्वाचित हुने छन् । यसका लागि देशभर ४ हजार ५८१ मतदान स्थलमा ८ हजार ३६४ मतदान केन्द्र रहने छन् । मतदान कार्यमा सुरक्षाकर्मीबाहेक ६६ हजार ९०० कर्मचारी खटिने छन् ।

४. नेपालको संविधान तथा स्थानीय तह निर्वाचन ऐन २०७३ ले व्यवस्था गरेअनुसार स्थानीय तहको निर्वाचनमा महिलाको प्रतिनिधित्वलाई सबैभन्दा बढी प्राथमिकतामा राखिएको छ । दलका तर्फबाट उम्मेदवारी दिँदा नगरपालिकाको प्रमुख/उपप्रमुख तथा गाउँपालिका

अध्यक्ष/उपाध्यक्षमध्ये ५० प्रतिशत महिला उम्मेदवार हुनैपर्ने प्रावधानलाई राजनीतिक दलहरूले उत्साहपूर्वक लिनुभएको छ । वडा तहमा ४० प्रतिशत महिलाको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गरिएको छ । महिला, दलित, अल्पङ्ख्यकलगायतले उम्मेदवारी मनोनयन गर्नका लागि आवश्यक पर्ने दस्तुरमा ५० प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था रहेको छ । उम्मेदवारी दर्ताका लागि असार ४ गते आइतबार बिहान ८ देखि ४ बजेसम्मको समय तय गरिएको छ ।

५. लोकतन्त्र, गणतन्त्र र संघीयताका लागि लामो समयदेखि सङ्घर्ष गरेका, जीवनको अति उर्बर समय जनताकै अधिकारका लागि समर्पण गरेका राजनीतिक दल तथा नेताहरूले जनताको अधिकारलाई सुनिश्चित गर्न, मताधिकारको सम्मान गर्न र आफूले रोजेको उम्मेदवारलाई छान्न पाउने मतदाताको सार्वभौम अधिकारलाई पूर्ण सम्मान गर्नु हुने छ । यदि कोही कसैबाट उम्मेदवारी मनोनयनदेखि मतगणनासम्मका कार्यमा अवरोध सिर्जना गर्ने, भड्काउने, बाधा व्यवधान खडा गर्ने क्रियाकलाप भएमा निर्वाचनमा खटिएका सुरक्षाकर्मीले त्यस्ता कार्यलाई तदारुकताका साथ निरुत्साहित गरी शान्ति सुरक्षा कायम गर्ने कुरामा आयोग विश्वस्त रहेको छ । आफ्नो अधिकारको कुरा गर्दा मतदाताको मतदान गर्न पाउने, उम्मेदवार भएर मतदाताबाट परीक्षण हुन पाउने र निर्वाचित जनप्रतिनिधिबाट सेवा लिन पाउने जनताको अधिकारको सबैबाट सम्मान हुने विश्वास आयोगले लिएको छ । उम्मेदवारी दर्ता स्थलमा प्राकृतिक प्रतिकूलतालाई ध्यानमा राखेर आवश्यक सुरक्षित व्यवस्था मिलाउन र उम्मेदवारी दर्ता सहज, सरल एवं सुरक्षित ढङ्गले गर्न आवश्यक सुरक्षा र भौतिक व्यवस्था मिलाउन मुख्य निर्वाचन अधिकृत र निर्वाचन अधिकृतहरूलाई निर्देशन दिइसकिएको छ ।

६. स्थानीय तह निर्वाचनलाई स्वच्छ, स्वतन्त्र, निष्पक्ष, पारदर्शी तथा विश्वसनीय बनाउनका लागि निर्वाचन आयोगले स्थानीय तह निर्वाचन आचारसंहिता २०७३ लाई गत फागुन १८ गतेदेखि लागू गरिसकेको पुनःस्मरण गराउन चाहन्छु । आचार संहिता अनुगमनका लागि आयोगले माननीय निर्वाचन आयुक्तको संयोजकत्वमा केन्द्रीयस्तरमा निर्वाचन आचारसंहिता अनुगमन समिति र निर्वाचन सम्बन्धी विवाद हेर्ने निर्वाचन विवाद निरूपण समिति गठन गरेको छ । क्षेत्रमा क्षेत्रीय प्रशासक, प्रमुख जिल्ला अधिकारी, मुख्य निर्वाचन अधिकृत, निर्वाचन अधिकृत र जिल्ला निर्वाचन कार्यालयलगायतले पनि आचारसंहिता पालनाको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । जिल्लामा उजुरी परेर त्यहाँ टुङ्गो नलागेका विषयलाई केन्द्रमा पठाइने छ र उक्त समितिले आवश्यक निर्णय गर्ने छ । प्रचार प्रसारको कार्य सुरु भएपछि उच्चस्तरीय अनुगमन टोलीले अनुगमन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यस्ता टोलीले आचारसंहिता पालनाको अनुगमन गर्ने छ र आचार संहिता उल्लङ्घन गरेको पाएमा जरिवानासमेत गर्न सक्ने कानूनी व्यवस्था छ । केही संवेदनशील जिल्लामा सूक्ष्म अनुगमनकर्ता पनि खटाइने छ । उक्त व्यवस्थाका अतिरिक्त राजनीतिक दल र भावी उम्मेदवारहरूबाट प्रचार प्रसारको क्रममा आचारसंहिता

पालनप्रति गम्भीर हुनुपर्ने देखिएकाले निर्वाचन आचारसंहिताको पूर्ण पालना सबै पक्षबाट गर्न, गराउन आयोग आग्रह गर्दछ ।

७. मतदाता शिक्षालाई प्रभावकारी बनाउने आयोगको नीति अनुसार, तालिमप्राप्त मतदाता शिक्षा कार्यकर्तालाई घरघरमा पुग्ने व्यवस्था गरिएको छ । दोस्रो चरणको निर्वाचनमा प्रदेश नम्बर १, ५ र ७ मा गरी प्रति मतदान केन्द्र कम्तीमा एक जना मतदाता शिक्षा कार्यकर्ताको दरले करिब ८ हजार ३५० कर्मचारीलाई मतदाता शिक्षाका सामग्रीसहित परिचालन गरिएको छ । यसका साथै आमसञ्चार माध्यम छापा, रेडियो, टेलिभिजन, एफ. एम. रेडियोमा स्थानीय भाषाहरुमा समेत मतदातासँग सम्बन्धित सूचना तथा सन्देशहरु प्रकाशन तथा प्रसारण भइरहेको छ । नेपालमा बोलिने राष्ट्रभाषाहरुमध्ये १६ राष्ट्रभाषामा मतदाता शिक्षा सामग्री तयार गरिएको छ । मतदाता शिक्षालाई बढी प्रभावकारी बनाउन आम सञ्चारमाध्यम, राजनीतिक दल, उम्मेदवारहरुको पनि पर्याप्त सहयोग हुने विश्वास आयोगले लिएको छ । दोस्रो चरणको निर्वाचनमा मतदाता शिक्षालाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन मतदाता शिक्षा कार्यकर्तालाई बढी जिम्मेवार बनाइएको छ । मतदान केन्द्रमा सक्कलै मतपत्र अवलोकन गर्ने व्यवस्थासमेत मिलाइएको र विभिन्न स्थानीय भाषामा तयार पारिएका मतदाता शिक्षा सामग्रीहरु वितरण गरिएको छ । साथै विभिन्न कलाकारहरुबाट निर्वाचन सामग्रीहरु तयार गरी स्थानीय रेडियो, टेलिभिजनबाट प्रसारण गर्ने कामसमेत हुँदै आएको छ । साथै केही जिल्लामा सडक नाटक र नमूना मतदान कार्यक्रमसमेत सञ्चालन गरिएको छ । साथै महिला, दलित वा अल्पसङ्ख्यकको प्रतिनिधित्वलाई प्रोत्साहन गर्न विशेष मतदाता शिक्षा कार्यक्रम अगाडि बढाइएको छ ।

आदरणीय मतदाता दिदीबहिनी तथा दाजुभाइहरु,

८. निर्वाचनमा आवश्यक पर्ने सबै सुरक्षा व्यवस्था नेपाल सरकारले मिलाउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेको छ । निर्वाचन आयोगका पदाधिकारी, कर्मचारी, निर्वाचनमा खटिने कर्मचारी, मतदानमा प्रयोग हुने सामग्रीहरुको सुरक्षा, ढुवानी व्यवस्थापन, मतदान स्थलको सुरक्षा तथा मतदाता, राजनीतिक दलको कार्यालय, उम्मेदवार यी सबैको भरपर्दो सुरक्षा व्यवस्था हुने छ भन्नेमा आयोग विश्वस्त छ । सरकारले पहिलो चरणको निर्वाचनको अनुभवलाई समेत ध्यानमा राखेर दोस्रो चरणको निर्वाचनको सुरक्षा व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी र निर्वाचन मैत्री बनाउन कुनै कसर बाँकी राख्ने छैन भन्ने अपेक्षा आयोगले राखेको छ ।

९. स्थानीय तहको निर्वाचन पर्यवेक्षणका लागि आयोगले राष्ट्रिय पर्यवेक्षकहरुलाई अनुरोध गर्ने नीति अगाडि सारे अनुसार दोस्रो चरणको निर्वाचनमा पर्यवेक्षणका लागि आयोगले ४७ वटा संस्थाका करिब सात हजार ८९ जना पर्यवेक्षकलाई निर्वाचन पर्यवेक्षणको अनुमति दिइसकिएको छ । आयोगले वैशाख ३१ मा सम्पन्न भएको पहिलो चरणको स्थानीय तह निर्वाचनमा नेपालमा रहेका १२ वटा कूटनीतिक नियोगका सदस्यलाई काठमाडौं उपत्यकामा अध्ययन भ्रमणका लागि

अनुमती दिएको थियो । दोस्रो चरणको निर्वाचनमा काठमाडौंमा रहेका कूटनीतिक नियोगका सदस्यहरूलाई देशका विभिन्न ८ वटा शहरमा निर्वाचन अवलोकनको व्यवस्था मिलाएकोमा २ नम्बर प्रदेशको निर्वाचन सरेकाले २ नम्बर प्रदेशका जनकपुर र बर्दिबासबाहेक प्रदेश नम्बर १ मा विराटनगर र धनकुटा, प्रदेश नम्बर ५ मा भैरहवा र पाल्पा तथा प्रदेश नम्बर ७ मा धनगढी र डडेलधुरामा अवलोकन भ्रमण गराउने तयारी भइरहेको छ ।

१०. निर्वाचनमा मतदान केन्द्रसम्मका घटनाक्रमलाई तत्कालै आयोगलाई जानकारी गराउन र आवश्यक निर्देशन दिन आयोगमा संयुक्त निर्वाचन सञ्चालन केन्द्र (जेडओसी) २०७४ वैशाख ३ गते नै स्थापना भइसकेको छ । साविकको जस्तै निर्वाचनसँग सम्बन्धित सूचना तथा जानकारीहरू सरल र सहज तरिकाले प्रदान गर्न निर्वाचन आयोगमा कल सेन्टर सञ्चालन भइरहेको छ । केही संवेदनशील मतदान स्थललाई अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी आयोगबाट सोभै अनुगमनको व्यवस्था मिलाइएको छ । स्थानीय तह निर्वाचनको प्रयोजनका सूचना प्रवाहमा सहजता ल्याउन मिडिया सेन्टर सञ्चालनमा रहेको छ ।

आदरणीय पत्रकार मित्रहरू,

११. प्रदेश नम्बर १, ५ र ७ को निर्वाचन तोकिएको मिति असार १४ गते हुनेमा ढुक्क रहन म आयोगको तर्फबाट समस्त मतदाता, राजनीतिक दल, नागरिक समाज, आमसञ्चार जगत् र सरोकारवाला सबैमा हार्दिक अनुरोध गर्दछु ।

१२. निर्वाचनमा आमसञ्चारका माध्यमको भूमिका अत्यन्त महत्वपूर्ण रहँदै आएको छ । संविधानले प्रेसलाई पूर्ण स्वतन्त्रता प्रदान गरेको छ । तसर्थ पूर्ण स्वतन्त्रताको उपभोग गरेका सञ्चार माध्यमले दिने समाचार सामग्रीबाट आम मतदाता लाभान्वित हुने छन् भन्ने आयोगले विश्वास लिएको छ ।

१३. अन्त्यमा भोलि असार ४ गते आइतबार तय भएको उम्मेदवारी मनोनयनको कार्यक्रममा उत्साहपूर्वक सहभागी हुन आयोगको तर्फबाट म पुनः राजनीतिक दलका उम्मेदवार तथा स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूसँग हार्दिक अपील गर्दछु । साथै मनोनयन कार्य शान्तिपूर्ण रूपमा सम्पन्न गर्न सम्पूर्ण सरोकारवालासँग मेरो विनम्र अनुरोध छ । धन्यवाद